

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง แนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้เป็น 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ
 - 3.1 กระบวนการการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.2 แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 24 ราย เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.33 อันดับรองลงมา มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.00 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ได้แก่ ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้าน

การตรวจสอบภายใน หัวหน้าสำนักปลัด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 29.17 อันดับรองลงมา นายกองค้การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 25.00 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 20.83 หัวหน้าส่วนการคลัง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน อยู่ในช่วงเวลา 4 – 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 อันดับรองลงมา คือ อยู่ในช่วงเวลา มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.17 ส่วนใหญ่เคยได้เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง การตรวจสอบภายใน มากที่สุดจำนวน 1 – 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.00 อันดับรองลงมา คือ ไม่เคยรับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 25.00

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษา พบว่า ระดับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่อยู่ในระดับขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 95.83 อันดับรองลงมา คือ ระดับขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 4.17 ระยะเวลาการจัดตั้งที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ จัดมีการจัดตั้งผ่านมาแล้วเป็นระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.67 อันดับรองลงมา คือ มีการจัดตั้งผ่านมา 7 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.33 จำนวนผู้บริหาร ข้าราชการและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีจำนวนบุคลากร ตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.00 อันดับรองลงมา มีจำนวนบุคลากร 21 – 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประชากรในเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีจำนวนประชากร อยู่ในช่วงระหว่าง 5,000 – 10,000 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 อันดับรองลงมา คือมีจำนวนประชากร อยู่ในช่วงระหว่าง 10,001 – 20,000 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17รายได้รวมที่จัดเก็บเอง รัฐจัดเก็บและจัดสรรให้ ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีรายได้ปีละ 10,000,001 - 15,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.33 อันดับรองลงมา คือ มีรายได้ปีละ 20,000,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.83

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1 กระบวนการการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 30 สรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ตามกระบวนการตรวจสอบภายใน ด้าน บัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอน	มีการปฏิบัติ ร้อยละ	ไม่มีการปฏิบัติ ร้อยละ	รวม ร้อยละ	ระดับแนวทางการประเมิน
การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ	94.91	05.09	100.00	GC
การปฏิบัติงานตรวจสอบ	75.00	25.00	100.00	PC
การรายงานผลการตรวจสอบ	76.39	23.61	100.00	PC
การติดตามผลการตรวจสอบ	83.33	16.67	100.00	GC

จากการผลศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการ ตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ในการปฏิบัติงานตรวจสอบดำเนินงานตามกระบวนการ ของการตรวจสอบภายใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ การ ปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบและการติดตามผล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน ขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีระดับ การปฏิบัติมากที่สุด เป็นอันดับแรก ร้อยละ 94.91 ระดับแนวทางการประเมิน อยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) รองลงมาคือ การติดตามผลการตรวจสอบมีระดับการปฏิบัติมาก ที่สุด ร้อยละ 83.33 ระดับแนวทางการประเมิน อยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) การ รายงานผลการตรวจสอบมีระดับการปฏิบัติมาก ร้อยละ 76.39 ระดับแนวทางการประเมิน อยู่ ในระดับ Partially Conforms (PC) และการปฏิบัติงานตรวจสอบ มีระดับการปฏิบัติมาก ร้อย ละ 75.00 ระดับแนวทางการประเมิน อยู่ในระดับ Partially Conforms (PC) ตามลำดับ

และในแต่ละกระบวนการของการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน พบว่า ยังมีการ ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมบัญชีการกำหนด ได้แก่ การตรวจสอบดำเนินงานตามขั้นตอน ใน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ ร้อยละ 25.00 การรายงานผลการตรวจสอบ ร้อยละ 23.61 การติดตามผลการตรวจสอบ ร้อยละ 16.67 และการวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ ร้อยละ 5.09 ตามลำดับ ซึ่งจัดอยู่ในระดับ Does Not Conforms (DNC)

จากข้อมูลของการปฏิบัติงานตามแนวทางกระบวนการดังกล่าวข้างต้น ในรายการที่ ไม่ได้ปฏิบัติ ถือว่าปฏิบัติไม่เป็นไปตามแนวทางการตรวจสอบภายในที่ส่วนราชการกำหนด และ อาจส่งผลต่อแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงินขององค์การ

บริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องมีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับราชการส่วนกลางกำหนดต่อไป

3.2 แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 31 สรุปผลแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

กิจกรรมการตรวจสอบ	มีการปฏิบัติ ร้อยละ	ไม่มีการปฏิบัติ ร้อยละ	รวม ร้อยละ	ระดับแนวทางการประเมิน
การตรวจสอบด้านการเงิน	97.22	2.78	100.00	GC
การรับและการนำส่งเงิน	100.00	-	100.00	GC
การเบิกจ่ายเงิน	96.35	3.65	100.00	GC
การตรวจสอบสมุดเงินสดรับ	100.00	-	100.00	GC
การตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย	95.83	4.17	100.00	GC
การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน	97.92	2.09	100.00	GC
การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณและเงินสะสมคงเหลือ	99.58	0.42	100.00	GC

จากผลการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบด้านการเงิน การรับเงิน การนำส่งเงิน การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบสมุดเงินสดรับ การตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ และเงินสะสมคงเหลือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในเป็นไปตามแนวทางการตรวจสอบภายในของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ การตรวจสอบการรับเงินและนำส่งเงิน และการตรวจสอบสมุดเงินสดรับ ร้อยละ 100.00 การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณและเงินสะสมคงเหลือ ร้อยละ 99.58 การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน ร้อยละ 97.92 การตรวจสอบด้านการเงิน ร้อยละ 97.22

เบิกจ่ายเงิน ร้อยละ 96.35 และการตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย ร้อยละ 95.83 ระดับแนวทางการประเมินทุกกิจกรรม อยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) ตามลำดับ

และในการปฏิบัติตามแนวทางการตรวจสอบที่กำหนด พบว่า ยังมีบางกิจกรรมที่ไม่ปฏิบัติเป็นไปตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ได้แก่ การตรวจสอบในการตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย ร้อยละ 4.17 การเบิกจ่ายเงิน ร้อยละ 3.65 การตรวจสอบด้านการเงิน ร้อยละ 2.78 การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน ร้อยละ 2.09 การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณและเงินสะสมคงเหลือ ร้อยละ 0.42 ตามลำดับ ซึ่งจัดอยู่ในระดับ Does Not Conforms (DNC)

จากข้อมูลของการปฏิบัติงานการตรวจสอบด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ในรายการที่ไม่ได้ปฏิบัติ ถือได้ว่าการปฏิบัติไม่เป็นตามแนวทางการตรวจสอบภายในที่ราชการส่วนกลางกำหนด อาจส่งผลกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องมีการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับราชการส่วนกลางกำหนดต่อไป

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบในแต่ละด้าน
Generally Conforms (GC)	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาในพันธกิจ นโยบาย ระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในองค์กร - ติดตามความเปลี่ยนแปลงและประเมินความเสี่ยงของส่วนราชการอย่างสม่ำเสมอ - การสอบทานและประเมินประสิทธิผลระบบควบคุมภายใน - กำหนดหน่วยรับผิดชอบกิจกรรมและประเด็นการตรวจสอบ - กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบสอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงิน ของ
องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Generally Conforms (GC)	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานการตรวจสอบให้เพียงพอต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ - กำหนดแนวทางการตรวจสอบในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องตามปฏิทินหรือแผนการตรวจสอบ - จัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี และเสนอผู้บริหารอนุมัติ - รายงานการจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปีให้ผู้กำกับดูแลทราบ - วางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ - ดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ - จัดทำรายงานการติดตามผลการตรวจสอบ - รายงานสถานการณ์เงินประจำวัน - หนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคารก่อนวันเข้าตรวจสอบ - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงิน - คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจำนวนเงินที่จัดเก็บและนำส่งคณะกรรมการรับส่งเงิน - ใบนำส่งเงิน และใบสำคัญสรุปใบนำส่งเงิน - สำเนาใบนำฝากธนาคารและสมุดธนาคาร - ใบเสร็จรับเงิน - ทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน - รายงานการใช้ใบเสร็จรับเงิน - ทะเบียนคุมเงินรายรับ - ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี - เอกสารการโอนและเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ของ
องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Generally Conforms (GC)	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี - ประกาศการอนุมัติหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณ - รายงานการรับส่งเงินตามระเบียบการเบิกจ่ายเงิน - รายงานสถานะการเงินประจำวัน - แผนการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล และของหน่วยงานผู้เบิก - ทะเบียนคุมเงินรายจ่ายตามงบประมาณ - สมุดฎีกาเบิกจ่ายเงิน - ฎีกาเบิกจ่ายเงิน - เอกสารประกอบฎีกาและหลักฐานการจ่ายเงิน - รายงานการจัดทำเช็ค หลักฐานการจ่ายเช็ค - บันทึกรายการรับเงินรายได้ต่าง ๆ - สมุดเงินสดรับ - ทะเบียนคุมเงินรายรับ - สมุดเงินสดจ่าย - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 1 - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 2 - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 3 - รายงานรับ – จ่ายเงินสด - บัญชีแยกประเภท - งบทดลอง - หนังสือส่งรายงานงบการเงินให้ผู้กำกับดูแล - หนังสือประชาสัมพันธ์งบการเงินให้ประชาชนทราบ - งบทดลองก่อนปิดบัญชี

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Generally Conforms (GC)	<ul style="list-style-type: none"> - รายรับจริงตามประมาณการ (รายได้ค้างรับลูกหนี้ภาษีค้างรับ) - รายจ่ายจริงตามประมาณการ (เบิกตัดปีรายจ่ายค้างจ่าย รายจ่ายรอจ่าย) - เงินสะสมที่เกิดขึ้นระหว่างปี (25% ทูลสำรอง + 75% เงินสะสม) - งบทดลองหลังปิดบัญชี - งบแสดงฐานะการเงิน - งบทรัพย์สิน - งบรับจ่าย - หนังสือส่งรายงานงบการเงินให้ผู้กำกับดูแล - หนังสือประชาสัมพันธ์งบการเงินให้ประชาชนทราบ
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมกระดาษทำการ แบบฟอร์มในการปฏิบัติงานตรวจสอบ - ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ - วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ - การสอบทานกระดาษทำการโดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย - สรุปประเด็นข้อตรวจพบในการตรวจสอบ - บันทึกข้อมูลและรายละเอียดของการปฏิบัติการตรวจสอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร - การวางแผนการตรวจสอบแก่หน่วยรับตรวจก่อนการตรวจสอบ

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลจากกระดาษทำการที่บันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบ - คัดเลือกข้อมูลที่จะรายงานผลการตรวจสอบ - รายงานหรือแจ้งประเด็นที่ตรวจสอบให้หน่วยรับตรวจ ทราบในขั้นตอนการปิดการตรวจสอบ - ระบุความเสี่ยงสำคัญที่ผู้บริหารควรรับทราบในรายงานผลการตรวจสอบ - รายงานผลการตรวจสอบมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ - ผู้บริหารนำรายงานผลการตรวจสอบมาใช้ประโยชน์ในการบริหาร - งบประมาณรายจ่าย (เพิ่มเติม) ถ้ามี - ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย (เพิ่มเติม) ถ้ามี
Does Not Conforms (DNC)	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาในพันธกิจ นโยบาย ระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในองค์กร - ติดตามความเปลี่ยนแปลงและประเมินความเสี่ยงของส่วนราชการอย่างสม่ำเสมอ - กำหนดหน่วยรับตรวจกิจกรรมและประเด็นการตรวจสอบ - กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบสอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน - กำหนดแนวทางการตรวจสอบในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องตามปฏิทินหรือแผนการตรวจสอบ - จัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี และเสนอผู้บริหารอนุมัติ

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Does Not Conform (DNC)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมกระดาษทำการ แบบฟอร์มในการปฏิบัติงานตรวจสอบ - ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ - วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ - การสอบทานกระดาษทำการ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย - สรุปประเด็นข้อตรวจพบในการตรวจสอบ - บันทึกข้อมูลและรายละเอียดของการปฏิบัติการตรวจสอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร - การแจ้งแผนการตรวจสอบแก่หน่วยรับตรวจก่อนการตรวจสอบ - รวบรวมข้อมูลจากกระดาษทำการที่บันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบ - คัดเลือกข้อมูลที่จะรายงานผลการตรวจสอบ - รายงานหรือแจ้งประเด็นที่ตรวจสอบให้หน่วยรับตรวจ ทราบในขั้นตอนการปิดการตรวจสอบ - ระบุความเสี่ยงสำคัญที่ผู้บริหารควรรับทราบในรายงานผลการตรวจสอบ - รายงานผลการตรวจสอบมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ - วางแผนการติดตามผลการตรวจสอบ - ดำเนินการติดตามผลการตรวจสอบ - จัดทำรายงานการติดตามผลการตรวจสอบ - ผู้บริหารนำรายงานผลการตรวจสอบมาใช้ประโยชน์ในการบริหาร

ตารางที่ 32 สรุประดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ของ องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Does Not Conforms (DNC)	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานสถานการณ์เงินประจำวัน - หนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคารก่อนวันเข้าตรวจสอบ - ใบนำส่งเงิน และใบสำคัญสรุบบินำส่งเงิน - สำเนาใบนำฝากธนาคารและสมุดธนาคาร - งบประมาณรายจ่าย (เพิ่มเติม) ถ้ามี - ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย (เพิ่มเติม) ถ้ามี - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 1 - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 2 - ใบผ่านรายการบัญชีมาตรฐาน 3 - รายงานรับ – จ่ายเงินสด - รายรับจริงตามประมาณการ (รายได้ค้างรับ ลูกหนี้ภาษีค้างรับ)

จากการสรุปผล ระดับแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบตามแนวทางการประเมิน 3 ระดับ คือ Generally Conforms (GC) Partially Conforms (PC) และ Does Not Conforms (DNC) ของกระบวนการตรวจสอบภายในตามขั้นตอน การตรวจสอบภายใน 4 ขั้นตอน และการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในทางการเงิน 7 ด้าน รวมประเด็นที่ทำการประเมินทั้งหมด 85 ประการ สามารถแบ่งระดับการปฏิบัติการตรวจสอบภายในตามระดับแนวทางการประเมิน ดังนี้

- Generally Conforms (GC) มีประเด็นที่มีการปฏิบัติจัดอยู่ในระดับนี้ เท่ากับ 68 ประการ แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

- Partially Conforms (PC) มีประเด็นที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับนี้ เท่ากับ 17 ประการ แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

- Does Not Conforms (DNC) มีประเด็นที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับนี้ เท่ากับ 35 ประการ แสดงว่า ในการปฏิบัติงานการตรวจสอบด้านการบัญชีและการเงิน นั้นได้สรุปว่า มีงานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในที่มีการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 33 สรุปปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจัย (ด้าน)	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความสำคัญ	การ จัดลำดับที่	แนวทาง การประเมิน
ความชัดเจนของนโยบาย	3.27	ปานกลาง	6	PC
การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร	3.29	ปานกลาง	4	PC
ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ	3.38	ปานกลาง	3	PC
การปฏิบัติงานตรวจสอบ	3.14	ปานกลาง	7	PC
คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบ	3.61	มาก	1	PC
ความอิสระในการปฏิบัติการตรวจสอบ	3.25	ปานกลาง	5	PC
ทัศนคติของผู้รับตรวจ	3.42	ปานกลาง	2	PC

จากผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 7 ปัจจัย ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและสภาพแวดล้อม ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ การปฏิบัติงานตรวจสอบ

คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายใน และความอิสระในการปฏิบัติตรวจสอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 7 ปัจจัย มีระดับความสำคัญในระดับปานกลาง และปัจจัยส่งเสริมแนวทางการตรวจสอบภายในที่จะมีผลต่อแนวทางการตรวจสอบภายในมากที่สุด อันดับแรก คือ คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน รองลงมา คือ ทัศนคติของผู้รับตรวจ ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ความอิสระในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ความชัดเจนของนโยบายและการปฏิบัติงานตรวจสอบเป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับ

และจากผลการประเมินแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของปัจจัยส่งเสริมการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ทุกปัจจัยโดยภาพรวม จัดอยู่ในระดับ Partially Conforms (PC)

ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ถ้าหากตระหนักและให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด จะส่งผลต่อการตรวจสอบภายในให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยในแต่ละด้าน อาจส่งผลทำให้การตรวจสอบภายในล้มเหลวไม่เป็นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นปัจจัยในแต่ละด้านล้วนแล้วแต่มีผลต่อแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องมีการพิจารณาระดับความสำคัญและให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในต่อไป

ตารางที่ 34 สรุประดับแนวทางปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Generally Conforms (GC)	ไม่พบประเด็นใด ในองค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม ที่ทำการประเมินแล้ว อยู่ในระดับนี้
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของฝ่ายบริหาร ต่อหน่วยงานการตรวจสอบที่ชัดเจน - ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายการตรวจสอบ - ลักษณะของนโยบายสามารถปฏิบัติได้จริง - การกำหนดแนวทางการรายงานและข้อเสนอแนะอย่าง ชัดเจนตามนโยบายที่มอบหมาย - นโยบายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน - นโยบายที่รับมอบหมายสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ได้ วิเคราะห์หรือประเมิน - การกำหนดแนวทางคู่มือในการปฏิบัติงานของผู้ ตรวจสอบไว้อย่างชัดเจน - การกำหนดภารกิจและมอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติงาน การตรวจสอบมีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ - การเผยแพร่ขอบเขตภารกิจและอำนาจหน้าที่ให้แก่ หน่วยรับตรวจ - หน่วยงานตรวจสอบภายในมีสายบังคับบัญชาขึ้นตรง ต่อผู้บริหารท้องถิ่น - ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนข้อเสนอแนะของการ ตรวจสอบให้มีการนำไปปฏิบัติตาม

ตารางที่ 34 สรุประดับแนวทางปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานตรวจสอบภายในมีงบประมาณและอัตรากำลังที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน - มีการประชุมกับฝ่ายบริหารและคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อรายงานผลการตรวจสอบ - ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบ - ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในเมื่องานประสบความสำเร็จ - เมื่อเกิดปัญหาการตรวจสอบภายในผู้บริหารจะร่วมแก้ไขปัญหาค่ที่เกิดขึ้น - มีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เพียงพอในการปฏิบัติงานตรวจสอบ - มีงบประมาณและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพียงพอต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ - ข้อมูลหรือหลักฐานที่ได้มีความเพียงพอ - ข้อมูลหรือหลักฐานที่ได้มีความเชื่อถือได้ - ข้อมูลหรือหลักฐานที่ได้มีความเกี่ยวพันหรือสนับสนุนสิ่งที่ตรวจสอบ - ข้อมูลหรือหลักฐานที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ - ใช้เทคนิคในการตรวจสอบได้ถูกต้องและเหมาะสมกับการตรวจสอบ - การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการตรวจสอบ - การจัดระบบเอกสารและเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่

ตารางที่ 34 สรุประดับแนวทางปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสำรวจขั้นต้นและ ประเมินประสิทธิภาพการควบคุมภายในและจัดทำรายงานการสำรวจก่อนเข้าทำการตรวจสอบ - มีการจัดทำแนวการตรวจสอบซึ่งผ่านการพิจารณาถึงความเหมาะสมจากหัวหน้าฝ่ายตรวจสอบ - มีการจัดทำกระดาษทำการและรวบรวมเอกสารต่าง ๆ เก็บไว้เป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน - การตรวจสอบแต่ละครั้งมีการเขียนรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้บริหารท้องถิ่นและสรุปประเด็นเพื่อให้หน่วยรับตรวจแก้ไขต่อไป - มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง - มีการติดตามและผลการการตรวจสอบถึงการนำไปใช้ประโยชน์และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่ตรวจพบ - มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรเป็นอย่างดี - มีความเข้าใจในโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานขององค์กรเป็นอย่างดี - มีความรู้ทางวิชาการด้านการควบคุมภายใน - มีความรู้ความเข้าใจด้านการเงินและบัญชีเป็นอย่างดี - มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ - มีความสามารถใช้ทักษะและเทคนิคในการตรวจสอบในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตารางที่ 34 สรุประดับแนวทางปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์ดี สามารถสื่อสารกับหน่วย รับตรวจและฝ่ายบริหารเพื่อให้บรรลุผลการปฏิบัติงาน - มีจริยธรรมและปราศจากอคติในการตรวจสอบ - หน่วยงานตรวจสอบภายในมีสายบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อผู้บริหารท้องถิ่น - หน่วยงานตรวจสอบภายในของท่านมีคณะกรรมการตรวจสอบ - การรายงานผลการตรวจสอบภายในเสนอตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการตรวจสอบ - ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในปฏิบัติงานโดยปราศจากการแทรกแซงและมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ - ผู้ตรวจสอบภายในเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาหน่วยงานโดยตรง - การตรวจสอบมีการทำงานเป็นทีม - การแจ้งกำหนดการเข้าตรวจสอบ ในระยะเวลาที่เหมาะสมแก่หน่วยรับตรวจ - การสร้างบรรยากาศที่ดี ในระหว่างการสัมภาษณ์หรือการขอข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูลที่เพียงพอเพื่อหาสาเหตุที่แท้จริง - การยอมรับข้อเสนอแนะจากผลการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายใน - ผู้รับตรวจมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าตรวจสอบ

ตารางที่ 34 สรุประดับแนวทางปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ (ต่อ)

ระดับแนวการประเมิน	องค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม
Partially Conforms (PC)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้รับการตรวจสอบมีความตระหนักถึงความสำคัญของการเข้ามาปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน - ผู้รับการตรวจเห็นว่าเป็นการดีอย่างมากถ้ามีการตรวจสอบเกิดขึ้นอีกในอนาคต - การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบภายใน
Does Not Conforms (DNC)	ไม่พบประเด็นใด ในองค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม ที่ทำการประเมินแล้ว อยู่ในระดับนี้

จากการสรุปผล ระดับแนวทางของปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งตามระดับการประเมิน แยกตามแต่ละองค์ประกอบ ตามแนวทางการประเมิน 3 ระดับ คือ Generally Conforms (GC) Partially Conforms (PC) และ Does Not - Conforms (DNC) ของปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน 7 ปัจจัย รวมประเด็นที่ทำการประเมินทั้งหมด 53 ประการ สามารถแบ่งระดับการปฏิบัติการตรวจสอบภายในตามระดับแนวทางการประเมิน ดังนี้

- Generally Conforms (GC) ในระดับนี้ไม่พบประเด็นใดที่จัดอยู่ในระดับนี้
- Partially Conforms (PC) โดยส่วนใหญ่มีประเด็นที่มีการปฏิบัติ จัดอยู่ในระดับนี้ เท่ากับ 53 ประการ แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายใน แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้อง และเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน
- Does Not Conforms (DNC) ในระดับนี้ไม่พบประเด็นที่จัดอยู่ในระดับ

2. การอภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ใช้แนวคิดทฤษฎีและการรวบรวมข้อมูลตามแบบแนวทางการตรวจสอบภายในส่วนราชการของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และคู่มือการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบการเงิน การคลังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ของกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มาวิเคราะห์เพื่อใช้แนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

ประการแรก ขอกล่าวถึงกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จากผลการศึกษารูปได้ว่า มีการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการตรวจสอบภายใน ทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการปฏิบัติงานตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบ การติดตามผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด จัดอยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการวิธีปฏิบัติการตรวจสอบภายในภาคราชการ กรมบัญชีกลาง (2546) ที่กล่าวว่า กระบวนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมั่นใจ และได้ผลงานที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ขั้นตอนของการปฏิบัติงานตรวจสอบที่สำคัญประกอบด้วย การวางแผนการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ การจัดทำรายงานและการติดตามผล

และสอดคล้องผลการศึกษาของ วารุณี สุกใส (2550) ได้ทำการศึกษา การพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติงานในประเด็นต่างๆ ของกระบวนการตรวจสอบภายใน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลความเสี่ยงเพื่อวางแผนการตรวจสอบประจำปี การจัดการทำแผนการตรวจสอบประจำปี การเสนอขออนุมัติแผนการตรวจสอบประจำปี การวางแผนการปฏิบัติงาน การสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายใน การตรวจสอบรายงานการเงินประจำปี การตรวจสอบการดำเนินงาน การตรวจสอบพัสดุ การให้บริการคำปรึกษาการจ้องการและการพัฒนาบุคลากร การตรวจสอบภายในจะประสบความสำเร็จ และ

เกิดคุณค่าแก่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีไม่น้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่จะเห็นความสำคัญของงานตรวจสอบภายใน และพยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายใน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งในเรื่องกรอบอัตรากำลังงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งการทำให้หน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือและยอมรับผู้ตรวจสอบภายใน และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

ประการที่สอง แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า มีการปฏิบัติงานตรวจสอบในแต่ละด้าน ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบด้านการเงิน การรับเงินการนำส่งเงิน การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบสมุดเงินสดรับ การตรวจสอบสมุดเงินสดจ่าย การตรวจสอบงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือน การตรวจสอบการเงิน ณ วันสิ้นปีงบประมาณ และเงินสะสมคงเหลือ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน จัดอยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด แนวทางการตรวจสอบระบบบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) ที่กล่าวว่า การตรวจสอบการเงิน การคลังและการบัญชี การตรวจสอบระบบบัญชี หรือการตรวจสอบภายใน เป็นการตรวจสอบที่ใช้ระบบบัญชีมาเป็นกุญแจไขเข้าไปสู่กระบวนการตรวจสอบ เนื่องจากระบบบัญชีจะสัมพันธ์กับทุกขั้นตอนของวงจรการคลัง

ประการที่สาม ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในตามกระบวนการและแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีและการเงินในแต่ละด้าน ผลการศึกษายังพบว่า ในกระบวนการปฏิบัติงานทั้ง 4 ขั้นตอน และแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบ ทั้ง 7 ด้าน ยังคงมีบางกิจกรรม ที่ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม แนวทางของกรมบัญชีกลางและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ หากพิจารณาในประเด็นดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตามแนวทางของกระบวนการตรวจสอบของทางราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันบางประเด็น จัดอยู่ในระดับ Does Not Conforms (DNC) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีงานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในที่มีการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่

เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิของการตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วาสนา อิมทร์เจียม (2549) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและความต้องการของผู้ตรวจสอบภายใน : มหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า

ด้านการวางแผน ปัญหาที่สำคัญ คือ การใช้ทักษะหรือความสามารถในการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงเพื่อทำการวางแผนการตรวจสอบ (Audit plan) ซึ่งการจัดทำแผนของหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ และประเมินระดับความเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผน ไม่กำหนดแผนการตรวจสอบให้ครอบคลุมด้านการดำเนินงานของงานโครงการ และไม่จัดทำแผนตรวจสอบตามคู่มือการวางแผนการตรวจสอบ และแผนการตรวจสอบของกรมบัญชีกลาง

ด้านการปฏิบัติงาน ปัญหาที่สำคัญ คือ การปฏิบัติตามโปรแกรมการตรวจสอบ (Audit Program) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานนั้น เป็นกระบวนการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ได้แก่ ตรวจสอบ สอบทานและรวบรวมหลักฐาน เพื่อประเมินการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ว่าเป็นไปตามนโยบายแผนงานระเบียบปฏิบัติขององค์กร รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะต่อฝ่ายบริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจ ด้านการรายงานและติดตามผล

ด้านการรายงานและติดตามผลที่ผู้ตรวจภายในเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ คือ รายงานผลการตรวจสอบล่าช้าไม่ทันเวลาอาจเป็นเพราะว่า ในการรายงานและติดตามผลการตรวจสอบนั้น ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องใช้ความรอบคอบในการสรุปผลที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดทุกขั้นตอน การนำเสนอข้อมูลต่างๆ จึงจำเป็นต้องทำอย่างระมัดระวังส่งผลให้ใช้เวลานาน

ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ ความรู้ความสามารถ ทักษะหรือประสบการณ์ของบุคลากร อาจเป็นเพราะว่างานตรวจสอบภายในเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ตรวจสอบภายในสูง จึงทำให้ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ทักษะหรือประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบภายในมีความสำคัญ และยังพบว่าผู้ตรวจสอบภายใน ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานตรวจสอบอีกหลายประการ โดยประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ศักยภาพของผู้ตรวจสอบภายในเอง

ประการที่สี่ สำหรับปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ทั้ง 7

ปัจจัย ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและสภาพแวดล้อม ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ การปฏิบัติงานตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบภายใน และความอิสระในการปฏิบัติตรวจสอบ โดยผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในทั้งหมดโดยภาพรวม ให้ระดับความสำคัญในปัจจัยต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าปัจจัยส่งเสริมที่จะมีผลต่อแนวทางการการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมากที่สุด อันดับแรก คือ คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน รองลงมา ทัศนคติของผู้รับตรวจ ความพร้อมของระบบงานและสารสนเทศ ด้านการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและสภาพแวดล้อมในองค์กร ด้านความอิสระในการปฏิบัติตรวจสอบ ด้านความชัดเจนของนโยบาย และด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบตามลำดับ จัดอยู่ในระดับ Partially Conforms (PC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชรีย์ มหิทธิธรรมธร (2552) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบภายใน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน แบ่งเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน ปัจจัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร ปัจจัยการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและปัจจัยทัศนคติของผู้รับตรวจ ส่วนประสิทธิผลของการตรวจสอบภายในแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมภายในให้มีความน่าเชื่อถือ ด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านความรับผิดชอบและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ด้านการให้สัตยาณเตือนภัยล่วงหน้า ด้านการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และด้านประสิทธิผลโดยรวม ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบภายใน และเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของการตรวจสอบภายในได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มณี หัสชู (2549) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในส่วนราชการ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานสามารถนำผลการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการอธิบาย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในส่วนราชการ ตามสมมติฐานที่ส่งผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ แบ่งเป็นปัจจัยตามสมมติฐาน ที่มีความแตกต่าง ได้แก่ อายุ ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายการกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน มาตรการควบคุมและประเมินผล โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้บังคับบัญชา การได้รับการยอมรับนับถือ และปัจจัยตามสมมติฐานที่ไม่มีความแตกต่าง ได้แก่ เพศ สถานภาพ การศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร ค่าตอบแทน

ประการที่ห้า จากการประเมินการตรวจสอบภายในตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่สรวย ในกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ และปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน สามารถแบ่งเป็นไปตามแนวทางการประเมินได้ 3 ระดับ คือ Generally Conforms (GC) Partially Conforms (PC) และ Does Not Conforms (DNC) และสามารถแยกแบ่งตามประเด็นของกิจกรรม โดยภาพรวมในกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ และการปฏิบัติงานตรวจสอบ ระดับการประเมินอยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) แสดงว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ส่วนปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานตรวจสอบ ระดับการประเมินอยู่ในระดับ Partially Conforms (PC) แสดงว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และกิจกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติ จัดอยู่ในระดับ Does Not Conforms (DNC) แสดงว่า มีงานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในที่มีการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิของการตรวจสอบภายใน ซึ่งสอดคล้องกับกรมบัญชีกลาง (2553) ที่กล่าวว่า ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานตามกระบวนการตรวจสอบ จึงเป็นสิ่งที่ผู้ตรวจสอบภายในและต้องรักษาระดับคุณภาพไว้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารใช้ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ข้อค้นพบ

จากการศึกษา แนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า

1. การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ในกระบวนการตรวจสอบและการปฏิบัติงานการตรวจสอบด้านบัญชีและการเงิน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติเป็นไปตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางหรือราชการส่วนกลางที่กำหนด จัดอยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

2. แนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เป็นไปตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือราชการส่วนกลางกำหนดไว้ จัดอยู่ในระดับ Generally Conforms (GC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า โครงสร้าง นโยบาย หลักการปฏิบัติ ขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติรวมทั้งกิจกรรมที่สำคัญต่าง ๆ ของด้านการตรวจสอบภายใน สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

3. ปัจจัยส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน โดยภาพรวม ทุกปัจจัยมีระดับความสำคัญเฉลี่ยในระดับปานกลาง และปัจจัยส่งเสริมแนวทางการตรวจสอบภายในที่มีผลต่อแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมากที่สุด คือ คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน ได้แก่ การมีจริยธรรมและปราศจากอคติในการตรวจสอบ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถสื่อสารกับหน่วยรับตรวจและฝ่ายบริหารเพื่อให้บรรลุผลการปฏิบัติงาน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรเป็นอย่างดี มีความเข้าใจในโครงสร้างองค์กร และการบริหารขององค์การเป็นอย่างดี จัดอยู่ในระดับ Partially Conforms (PC) แสดงว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในนั้นได้สรุปว่า งานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในแสดงให้เห็นถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนางานให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบภายใน

ดังนั้นปัจจัยในแต่ละด้านล้วนแล้วแต่มีผลต่อแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องมีการพิจารณาระดับความสำคัญและให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในต่อไป

4. ในองค์ประกอบของแต่ละกิจกรรม ที่ทำการประเมินตามแนวทางของมาตรการตรวจสอบภายใน พบว่า มีหลายประการที่ไม่ได้ปฏิบัติ ซึ่งจัดอยู่ในระดับ Does Not

Conforms (DNC) แสดงว่ามีงานหรือกิจกรรมการตรวจสอบภายในที่มีการปฏิบัติงานหรือพัฒนา
งานยังไม่สอดคล้องและหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการตรวจสอบ
ภายใน และอาจจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป้าหมายของการปฏิบัติงานการ
ตรวจสอบภายใน ในอนาคตได้ อาทิเช่น

- การติดตามความเปลี่ยนแปลงและประเมินความเสี่ยงของส่วนราชการสม่ำเสมอ
- ศึกษาพันธกิจ นโยบาย ระบบขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในองค์กร
- กำหนดหน่วยรับตรวจกิจกรรมและประเด็นการตรวจสอบ
- กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบสอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
- กำหนดแนวทางการตรวจสอบภายในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องตามปฏิทินหรือแผนการตรวจสอบจัดทำแผนการตรวจสอบ
- การตรวจสอบงบประมาณรายจ่าย (เพิ่มเติม) ถ้ามี
- รายงานสถานะการเงินประจำวัน
- หนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคารก่อนการเข้าตรวจสอบ
- ใบนำส่งเงินและใบสำคัญสรุปใบนำส่งเงิน
- สำเนาใบนำฝากธนาคารและสมุดธนาคาร
- จัดเตรียมกระดาษทำการ แบบฟอร์มในการปฏิบัติงานตรวจสอบ
- ตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ
- วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ
- การสอบถามกระดาษทำการ โดยผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- สรุปประเด็นข้อตรวจพบในการตรวจสอบ
- บันทึกข้อมูลและรายละเอียดของการปฏิบัติการตรวจสอบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร
- การแจ้งแผนการตรวจสอบแก่หน่วยรับตรวจก่อนการตรวจสอบ
- รวบรวมข้อมูลจากกระดาษทำการที่บันทึกข้อมูลผลการตรวจสอบ
- คัดเลือกข้อมูลที่จะรายงานผลการตรวจสอบ
- รายงานหรือแจ้งประเด็นที่ตรวจสอบให้หน่วยรับตรวจ ทราบในขั้นตอนการปิดการตรวจสอบ
- ระบุความเสี่ยงสำคัญที่ผู้บริหารควรรับทราบในรายงานผลการตรวจสอบ
- รายงานผลการตรวจสอบมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ เป็นต้น

ดังนั้น ในประเด็นที่ไม่ได้มีการปฏิบัติจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและหาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับแนวทางที่กรมบัญชีกลางหรือราชการส่วนกลางกำหนดต่อไป

5. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการตรวจสอบภายใน เพียง 1 – 3 ครั้ง และมีบางส่วนที่ไม่มีความรู้เรื่องการตรวจสอบภายใน จึงอาจส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของส่วนราชการ ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบด้านการบัญชีและการเงินต่อไป

4. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการตรวจสอบภายในด้านบัญชีและการเงิน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษาระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบ และการปฏิบัติงานตรวจสอบในด้านบัญชีและการเงิน ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานการตรวจสอบและการตรวจสอบด้านบัญชีและการเงินแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานตรวจสอบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ และลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานให้น้อยลง

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำกับ ดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในด้านบัญชีและการเงินอย่างเคร่งครัดเพิ่มมากขึ้น โดยให้มีปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามแนวทางที่ราชการส่วนกลางกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและไม่มีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติราชการ

3. จากผลการศึกษาปัจจัยส่งเสริมแนวทางการตรวจสอบภายใน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในเรื่อง ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น อาจมีผลต่อการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายใน ในทางตรงหรือทางอ้อมและถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีประสิทธิภาพ และช่วยป้องกันปัญหาและความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดในอนาคตให้น้อยลงได้ ดังนั้นปัจจัยในแต่ละด้านล้วนแล้วแต่มีผลต่อแนวทางการปฏิบัติงานและความสำเร็จต่อการตรวจสอบภายในด้านการบัญชีและการเงินของ

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งต้องมีการพิจารณาระดับความสำคัญให้สอดคล้องแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในต่อไป

4. จากข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและการเงินรวมถึงการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านการบัญชีและการเงิน การตรวจสอบภายในไม่เป็นไปตามเป้าหมายและเกิดข้อผิดพลาดและมีความเสี่ยงในการปฏิบัติงานเพราะอัตรากำลังไม่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นควรพิจารณาสรรหาบุคลากรหรือวิธีการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องและเหมาะสมกับภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีที่อยู่ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เท่านั้น ทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะอำเภอเดียว ควรมีการศึกษาในระดับกว้างขึ้นไปอีกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในการนำผลการศึกษาไปอ้างอิงในทางวิชาการและการปฏิบัติต่อไป